

ELENA LILIANA POPESCU

Cânt de Iubire

Canto de Amor

Traducere / Traducción:
Joaquín Garrigós y Moisés Castillo

Ilustrații / Ilustraciones:
Miguel Elías

TRILCE EDICIONES

Título original:
Cânt de Iubire - Song of Love

Primera edición: Junio de 1999
Herald, Bucarest, Rumania

Secunda edición: Mayo de 2007
Pelerin, Bucarest, Rumania

&
Lumină Lină, Nueva York, EE.UU.

Portada: Amalia Iorgoiu

RELÁMPAGOS PARA QUERERLO TODO

Quien ama no pierde el tiempo en construir ataúdes: sabe que dos mil años de amor bien ameritan resurrecciones del espíritu intacto; también el silencio propio de las grandes ocasiones; ése silencio al que no le intimidan ni las curaciones ni los estragos inherentes al Amor y al desamor, tan denodadas fuerzas motrices que dan estatura o abisman al ser humano.

Elena Liliana Popescu se ancla en la trascendencia no para cantar, que también, sino para trazar su vivir viviendo y dejar constancia del variado registro de una voz madura desde el principio: lo suyo es una ofrenda enamorada, qué duda cabe, pero especialmente es la construcción de un parapeto para los afortunados que la leen y creen en su visión de poeta desdoblándose hasta encarnar lo indecible.

Quiero decir que sus poemas bien pueden servir como refugio para que no nos alcancen de lleno esas piedras que a diario suele aventar la vida: Amor más que lenguaje críptico o frases pulidas, querencia por el prójimo, por el compañero ausente, por los hijos... Amor como una semilla de enriquecida fraternidad, no como un aderezo sensiblero.

Pero va más allá, magnetizada por los sueños o por desgarramientos, por dudas existenciales (“Si se pudiera alguna vez / ser amor sin amar, / ser esperanza sin esperar, / ser palabra sin hablar, / ser pensamiento sin pensar...”), o libertades engrilletadas en un tiempo helado, sin pulsación para la fe: Elena Liliana Popescu ha emprendido la senda que despereza el alma y se entrega al Redentor. Lo hace sin adelgazar su mirada inocente, su inocente palabra: Dios es Amor con doble nutriente de Verbo y misterio, corazón-amante laborioso bien injertado en el corazón de la poeta rumana, una autora que testimonia, a pecho abierto, su asombro ante la Creación.

Canto de Amor es una vía libre que rebalsa pasión y mansedumbre trenzada con la realidad inmediata y con esa otra realidad del Reino que otean mejor los poetas. Jesús lo es y Elena Liliana también: ahora ella quiere un cautiverio sin rituales y demás adornos: en la sobriedad es más pura la entrega y mejor se oxigena el amor en todos sus matices y dimensiones: “He huido de lo efímero de mí / que bulle a mi alrededor, / para encontrarte a Ti...”.

Termino resaltando el hermoso connubio entre poesía y pintura. Nada erosiona esta unión desde tiempos remotos; tampoco el ruido y las prisas actuales pueden contra el abrazo artístico entre la poeta rumana y el pintor Miguel Elías, profesor de la Universidad de Salamanca: dos notables creadores para una obra donde se anidan unos sesenta poemas y otra cantidad similar de pinturas. Y más valor añadido: la traducción al castellano realizada por Joaquín Garrigós y Moisés Castillo.

Celebro que la poesía de Elena Liliana Popescu se publique en la capital del Tormes. Desde Salamanca tendrá buena irradiación hacia la América hispanohablante, además de Portugal y Brasil.

Abril y en Tejares (2014)

ALFREDO PÉREZ ALENCART
Universidad de Salamanca

FULGERE PENTRU A IUBI TOTUL

Cine iubește nu pierde timpul să construiască racle: știe că două mii de ani de iubire merită învieri ale spiritului intact; la fel și tăcerea specifică a marilor cauze; această tăcere pe care nu o intimidează nici vindecările nici distrugerile inerente iubirii și lipsei de iubire, atât de curajoase forțe motrice care înalță sau prăbușesc ființa omenească

Elena Liliana Popescu se ancorează în transcendență nu atât pentru a cânta, cât și pentru a-și prezenta trăirea sa trăind și a face dovada registrului variat al unei voci mature încă de la început: opera sa este o ofrandă îndrăgostită, fără îndoială, dar este mai ales construcția unui parapet pentru norocoșii care o citesc și cred în viziunea sa de poet desfășurându-se până la a încarna inexprimabilul.

Vreau să spun că poemele sale pot servi ca refugiu pentru a ne feri de aceste pietre, pe care ni le aruncă zilnic viața: Iubire mai mult decât limbaj criptic sau fraze lustruite, afecțiune pentru ceilalți, pentru partenerul absent, pentru copii... Iubire ca o sămânță de fraternitate înobilată, nu ca un condiment sentimental.

Dar merge mai departe, magnetizată de vise sau de sfâșieri, de întrebări existențiale (“Dacă s-ar putea vreodată / ne iubind să fii iubirea, / nesperând să fii speranța, / nevorbind să fii cuvântul, / negândind să fii gândirea...”) sau de libertăți încâtușate într-un timp înghețat, în lipsa impulsului pentru credință: Elena Liliana Popescu a pornit pe calea care înalță sufletul și se dăruiește Mântuitorului. O face fără să-i slăbească vederea inocentă, cuvântul ei inocent: Dumnezeu este Dragoste cu dublă hrană constând din Verb și mister, inimă-iubitoare stăruitoare bine incrustată în inima poetei române, o autoare care își mărturisește, cu sinceritate, uimirea în fața Creației.

Cânt de Iubire este un drum liber, care revarsă pasiune și blândețe împletite cu realitatea imediată și cu cealaltă realitate a Tărâmului pe care îl zăresc mai ușor poezii. Iisus este și Elena Liliana, de asemenea: acum își dorește supunere fără ritualuri și alte ornamente: în sobrietate este mai pură dăruirea și mai bine se hrănește iubirea în toate nuanțele și dimensiunile sale: „Am fugit de efemerul din mine/ ce se află în afara mea, / pentru a Te găsi pe Tine ...”.

Închei prin evidențierea frumoasei uniuni dintre poezie și pictură. Nimic nu a erodat această uniune încă din antichitate; nici zgomotul nici ritmul trepidant de astăzi nu pot să se împotrivescă apropierea artistică dintre poeta română și pictorul Miguel Elías, profesor la Universitatea din Salamanca: doi creatori distinși pentru o lucrare în care sălășluiesc peste șaiszeci de poeme și tot atâtea ilustrații. Și la care se adaugă mai multă valoare: traducerea în spaniolă de Joaquín Garrigós și Moisés Castillo.

Elogiez faptul că poezia Elenei Liliana Popescu se publică în capitala Tormes-ului. Din Salamanca va avea o bună răspândire înspre America hispanică, precum și înspre Portugalia și Brazilia.

Tejares

Aprilie 2014

ALFREDO PÉREZ ALENCART
Universitatea din Salamanca

(Traducere de Elena Liliana Popescu)

EL ALMA DEL POEMA

Elena Liliana Popescu vive en y para la poesía. A su propia obra se unen sus traducciones, sus ensayos, su tarea editorial, su inteligente vigilancia de lo que sucede en el mundo de la poesía universal. Mucho le debemos los escritores a los que ha traducido, editado y comentado con una generosidad sin límites, con rigor, seriedad y profunda inteligencia. La veo en las reuniones de poetas siempre atenta y observadora. Su presencia en las largas y fructíferas sesiones de la convención de Poetas del Mundo Latino en Morelia es inolvidable y la lectura de su poesía nos entregó las bellas resonancias de la lengua de la antigua Dacia.

Hace muchos años, en una breve estancia en Bucarest conocí y traté a tres mujeres artistas, las poetas María Banus y Verónica Porumbacu y la dibujante Florica Jebeleanu, compañera del poeta Eugene, autor del excelente poema sobre el horror de Hiroshima. Estas mujeres y la voz de la cantante María Tanase me enseñaron a respetar y admirar a la mujer rumana. La Reina María y la Reina Elizabeth (Carmen Silva), confirmaron mis admiraciones y Elena Liliana Popescu representa, en el momento actual de nuestra amada Rumanía, esos valores femeninos y la fuerza y la delicadeza que se combinan para dar a la poesía de las mujeres rumanas un rostro inconfundible, una variedad de voces en las que vibran la palabra de la tierra, los silencios elocuentes del amor y la belleza del poema que cuando se termina se vuelve un organismo autosuficiente, una creación que lo independiza de su autor y lo convierte en una parte fundamental del patrimonio artístico de la humanidad.

En su libro, “Canto de Amor”, traducido al español por ese infatigable promotor de la cultura rumana, Joaquín Garrigós y por Moisés Castillo, Elena Liliana Popescu reflexiona sobre los muchos rostros de la experiencia amorosa y lo hace con la convicción del que sabe, como decía Juan Ramón Jiménez, que “quitado el amor lo demás son palabras”. A la búsqueda de la esencia misma de lo amoroso se lanza nuestra poeta que hace de la sencillez expresiva y de la transparencia sus armas más eficaces para afirmar la constancia del amor en nuestro mundo convulsionado: “Cómo te añoro, aunque estés siempre conmigo”, dice nuestra poeta y ahí, en esa aparente contradicción, está su punto de vista sobre la relación amorosa. Acepta la muerte con resignación, pero le duele abandonar a los seres que solo pueden crecer protegidos por su amor. Esta noble actitud nos recuerda la frase de Gabriel Marcel: “Decirle a alguien *yo te amo*, significa: tú no debe morir”.

Una de las características principales de este excelente libro es su variedad temática. Elena Liliana viaja por muchos territorios poéticos y se asoma a muchos recodos del saber humano. Poesía reflexiva producto de una mente filosófica que tiene esa precisión que otorgan las matemáticas y que incluye una bien meditada brevedad, libra al poema de los plumajes absurdos de la palabrería y encuentra su dimensión exacta: “Creo en lo que genera la palabra, como creo en el silencio que todo lo abarca” (como de costumbre, Garrigós traduce magistralmente tanto la forma como el alma del poema. Moisés Castillo es un buen compañero en esa empresa ardua, pero absolutamente necesaria que es la traducción de la poesía).

Elena Liliana está mirando el mar (tal vez junto a la estatua de Ovidio en Constanza) y siente su infinitud. Esta sensación se convierte en poema (“la única originalidad poética es la de las sensaciones”, decía López Velarde) y comunica la certeza de lo ilimitado. Los poetas perciben el alma de lo que no tiene límites. En ese panorama en el que se juntan los azules están el corazón del poeta y el alma del poema.

HUGO GUTIÉRREZ VEGA

Copilco el Bajo

Verano de 2009

SUFLETUL POEMULUI

Elena Liliana Popescu trăiește în și pentru poezie. Propriei sale opere i se alătură traducerile, eseurile, activitatea de editor, observarea inteligentă a ceea ce se petrece în lumea poeziei universale. Îi datorăm mult,

noi, scriitorii pe care i-a tradus, i-a editat sau i-a comentat cu o generozitate fără limite, cu rigoare, seriozitate și cu o inteligență profundă. O văd la întâlnirile poeților mereu atentă și observatoare. Prezența sa de la sesiunile prelungite și fructuoase ale întâlnirii Poeților Lumii Latine din Morelia este de neuitat, iar lectura poeziei sale ne-a dăruit frumoasele rezonanțe ale limbii străvechii Dacii.

Cu mulți ani în urmă, în cursul unei scurte șederi la București am cunoscut trei femei artiste, poetele Maria Banuș și Veronica Porumbacu și desenatoarea Florica Jebeleanu, soția poetului Eugen, autor al excelentului poem despre oroarea de la Hiroshima. Aceste femei și vocea cântăreței Maria Tănase m-au învățat să respect și să admir femeia română. Regina Maria și Regina Elisabeta (Carmen Silva), mi-au confirmat admirația, iar Elena Liliana Popescu reprezintă, în prezentul iubitei noastre României, acele valori feminine și forța și delicatețea care se armonizează pentru a-i conferi poeziei femeilor române un chip inconfundabil, o varietate de voci în care vibrează cuvântul gliciei, tăcerile elocvente ale iubirii și frumusețea poemului care atunci când se încheie devine un organism de sine stătător, o creație care îi conferă independență față de autorul său și îl transformă într-o parte fundamentală a patrimoniului artistic al omenirii.

În cartea sa, „Cânt de Iubire”, tradusă în spaniolă de acel neobosit promotor al culturii românești, Joaquín Garrigós și de Moisés Castillo, Elena Liliana Popescu reflectează asupra multitudinii de chipuri ale experienței iubirii și o face cu convingerea celui care știe, cum zicea Juan Ramón Jiménez, că „înlăturată iubirea, restul sunt cuvinte”. În căutarea esenței însăși a iubirii pornește poeta noastră, care face din simplitatea expresiei și din transparență armele sale pentru a afirma statormicia iubirii în lumea noastră tulburată: „Cât de dor mi-e de tine, deși ești în inima mea”, zice poeta noastră și acolo, în această aparentă contradicție, se află punctul său de vedere cu privire la relația amoroasă. Acceptă moartea cu resemnare, dar o doare să părăsească ființele care pot crește doar protejate de iubirea ei. Această atitudine nobilă ne amintește afirmația lui Gabriel Marcel: „A spune cuiva *te iubesc* înseamnă: tu nu trebuie să mori”.

Una dintre caracteristicile principale ale acestei cărți excelente este varietatea sa tematică. Elena Liliana călătorește prin multe tărâmurii poetice și se manifestă în multe domenii ale științei umane. Poezie reflexivă fruct al unei gândiri filosofice care are acea precizie pe care o însuflă matematica și care reflectă o concizie bine gândită eliberează poemul de ornamentele absurde ale vorbăriei și își găsește dimensiunea exactă: „Cred în ceea ce zămislește cuvântul, după cum cred în tăcerea ce totul cuprinde” (ca de obicei, Garrigós traduce magistral atât forma cât și sufletul poemului. Moisés Castillo este un partener bun în această curajoasă întreprindere însă absolut necesară care este traducerea de poezie).

Elena Liliana privește marea (poate împreună cu statuia lui Ovidiu din Constanța) și îi simte nemărginirea. Această senzație se transformă în poem („singura originalitate poetică este aceea a senzațiilor”, spunea López Velarde) și comunică certitudinea nelimitării. Poeții percep sufletul a ceea ce nu are margini. În acea panoramă unde se unesc tăriile cerului de azur se află inima poetului și sufletul poemului.

HUGO GUTIÉRREZ VEGA

Copilco el Bajo,
Vara lui 2009

(Traducere de Elena Liliana Popescu)

POEME - POEMES

TE-AI DEPĂRTAT

*Te-ai depărtat prin celelalte gânduri
atât de mult, de gândul cel dintâi
și până-n clipa când te vei întoarce
nu vei putea să pleci, nici să rămâi...*

TE HAS ALEJADO

Te has alejado por otros pensamientos
tan lejos del primero
y mientras no regreses
no podrás irte ni permanecer.

AM DREPTUL, OARE? ...

*Am dreptul, oare, să Te judec
cu mintea mea falsificată
prin tot ce-a înțeles greșit
în Lumea ce-i perfect creată?*

¿TENGO DERECHO, ACASO?

¿Tengo derecho, acaso, a juzgarte
con mi mente distorsionada
por la incomprensión,
en un Mundo perfectamente creado?

ÎNTR-O CLIPĂ OPRITĂ

*Departa ești încă...
Lung drumul
ce-l străbați
în surghiunul
ales într-o clipă oprită,
între moarte și viață*

nesfârșită.

EN UN INSTANTE DETENIDO

Lejos estás aún...
Largo es el sendero
que recorres
en el exilio escogido
en un detenido instante
entre muerte y vida
eterna.

CINE-I DE VINĂ?

*Dacă o flacără, o clipă,
din drumul ei știut se-abate
arzând o fragedă aripă
a unei gaze-ndurerate
și suferă pentru că știe,
învăluind-o în lumină,
de ce durerea-i tot mai vie,
spune-mi, te rog, cine-i de vină?*

¿QUIÉN ES EL CULPABLE?

Si una llama equivoca
por un instante su camino
y quema la delicada ala
de un insecto dolorido
y sufre porque sabe
que al envolverlo en luz
el dolor aumentará,
dime: ¿quién es el culpable?

